

NYTT OM LUFTKONTROLL

NR 1 2019

Det här brevet är en del i Naturvårdsverkets
vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Ny version av Naturvårdsverkets handbok "Luftguiden"

Nu finns Naturvårdsverkets handbok 2019:1 Luftguiden i ny version (nedladdningsbar pdf samt PoD): www.naturvardsverket.se/978-91-620-0182-7. Handboken riktar sig främst till kommuner, länsstyrelser, luftvårdsförbund och berörda centrala myndigheter.

För den som vill ha mer detaljerad vägledning på MKN-området finns det t.ex. att få när det gäller arbetet med inledande kartläggning och objektiv skattning, kvalitetssäkring, rapportering m.m. I den här sammanställningen finns länkar till all vägledning från Naturvårdsverket och stödfunktionerna: www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljokvalitetsnormer/mkn-luft/vagledningsdokument-mkn.pdf.

Nya föreskrifter och ny förordning 2020 – remiss ute

Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag till revidering av föreskrifterna om kontroll av luftkvalitet (NFS 2016:9) med anledning av Europeiska kommissionens formella underrättelse angående genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG av den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft i Europa (KOM:s ref. SG-Greffe [2019] D/1411, ärendenummer 2018/2326). Underrättelsen innebär även att delar av luftkvalitetsförordningen (2010:477) kommer att revideras. För den revideringen ansvarar Miljödepartementet. Med hänsyn till underrättelseärendet kommer revideringen av författningarna att göras så snabbt som möjligt, troligt datum för ikraftträdande är den 1 januari 2020.

Naturvårdsverkets remiss av föreskrifterna har gått ut till ett urval kommuner, länsstyrelser, centrala myndigheter, luftvårdsförbund m.fl. Sista dag för eventuella

yttranden är den 1 oktober 2019. Miljödepartementet ansvarar för remitteringen av luftkvalitetsförordningen (2010:477).

Länk till remissen av föreskrifterna: www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Remisser-och-Yttranden/Remisser/Remisser-2019/Reviderade-foreskrifter-om-kontroll-av-luftkvalitet/

Rapporterade mätdata för 2018

Naturvårdsverket vill passa på att tacka kommunerna och samverkansområdena för de mätdata för 2018 som rapporterades in i mars. Den nationella granskningen av rapporterade data är nu klar och data håller på publiceras i datavärdens nationella databas för luftkvalitet <http://shair.smhi.se/portal/yearly-statistics>. En del filer innehåller vissa oklarheter, men kommer att publiceras när dessa är lösta. Data kommer därefter att rapporteras till EU under september för publicering på Europeiska Miljöbyråns portal för luftkvalitet <http://aqportal.discomap.eea.europa.eu/products/>.

För kommuner som inte har rapporterat kontinuerliga mätningar är minimikravet att åtminstone rapportera en genomförd objektiv skattning eller inledande kartläggning, senast den 30 juni (se nedan "Rapportering av resultat från modellering och objektiv skattning").

Rapportering av resultat från modellering och objektiv skattning

Senast den 30 juni ska resultat från modellberäkningar, objektiv skattning och inledande kartläggning enligt 37-38 §§ NFS 2016:9 rapporteras in till Naturvårdsverkets datavärd. Information om rapporteringen gick ut den 28 maj via e-post från Naturvårdsverkets adress rapporteringluftkvalitet@naturvardsverket.se till alla kommuner och samverkansområden.

Information om rapporteringen: www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljokvalitetsnormer/mkn-luft/rapportering-av-modellberakning-och-objektiv-skattning-av-luftkvalitet-for-2018.pdf

Handledning för rapporteringen:

www.smhi.se/polopoly_fs/1.99009!/Guide_rapportering_v3.pdf

Mer info finns på Naturvårdsverkets och datavärdens webbplatser:

www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Luft-och-klimat/Miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/Rapportera-luftkvalitetsdata/

www.smhi.se/data/miljo/luftmiljodata/nyheter-shair/rapportera-2018-ars-resultat-fran-modellberakning-och-objektiv-skattning-1.148437

Vid frågor, kontakta oss via rapporteringluftkvalitet@naturvardsverket.se.

Ny version av vägledningen om inledande kartläggning och objektiv skattning

Vägledningen om inledande kartläggning och objektiv skattning har uppdaterats under våren med fokus på vedeldning/bens(a)pyren (B[a]P). Uppdateringen har gjorts för att ta hänsyn till resultat från detaljerade kartläggningar av B(a)P som genomfördes under 2017-2018 inom ramen för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om kartläggning och analys av utsläpp från vedeldning (se föregående rubrik). Vi rekommenderar kommuner och samverkansområden att använda den uppdaterade vägledningen vid planering av inledande kartläggningar och objektiva skattningar under kommande år:

www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljokvalitetsnormer/mkn-luft/vagledning-inledande-kartlaggning-objektiv-skattning.pdf

Nyheter i datavärdens portal

Arbetet med att utveckla datavärdskapet hos SMHI fortsätter

www.smhi.se/data/miljo/luftmiljodata. Målsättningen är att data som rapporteras in ska tillgängliggöras på ett sätt som ökar användbarheten. Statistiken i portalen går nu att filtrera utifrån överskridande av MKN och miljömålspreciseringar, se [exempel](#)). För framtiden finns planer på att kunna visualisera data som diagram och tillgängliggöra metadata om mätningarna på en karta. Har du förslag på funktioner som skulle vilja se hos datavärden? Hör av dig till oss så tar vi med det i våra fortsatta utvecklingsdiskussioner.

Påminnelse om att informera om luftkvaliteten – även om luften är bra

Det är viktigt för kommunernas invånare att ha tillgång till information om luftkvaliteten i kommunen – det är dessutom ett krav enligt 38 § luftkvalitetsförordningen (2010:477). Enligt förordningen innebär det att aktuell information om luftkvaliteten i kommunen ska finnas tillgänglig för den som har intresse eller behov av den.

Informationen ska omfatta alla de föroreningar som ingår i luftkvalitetsförordningen och visa på de resultat som är tillgängliga utifrån den kontroll som har genomförts (mätning, beräkning, objektiv skattning/inledande kartläggning). Om man vill informera om detaljerade resultat kan det vara lämpligt att hänvisa genom länk till datavärdens nationella databas. Kommunens eventuella realtidsdata kan visas antingen på kommunens eller på Naturvårdsverkets webbplats.

Utöver resultaten bör det framgå på vilket sätt kommunen kontrollerar luftkvaliteten (t.ex. genom mätning eller genom objektiv skattning) och hur halterna ligger till jämfört

med MKN. Det bör även finnas länkar till relevanta dokument och webbplatser. I Naturvårdsverkets handbok 2019:1 Luftguiden (avsnitt 7.1 www.naturvardsverket.se/978-91-620-0182-7) finns mer vägledning kring vad som kan behöva ingå i informationen.

Regeringsuppdrag om översyn av åtgärdsprogram för luftkvalitet

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att följa upp arbetet med miljökvalitetsnormerna för utomhusluft och åtgärdsprogrammen (M2019/00648/KI).

Naturvårdsverket ska föreslå hur val av lämpliga, effektiva åtgärder kan göras så att en period av överskridande av miljökvalitetsnormerna hålls så kort som möjligt.

Naturvårdsverket ska även redovisa vilka verktyg och mandat kommunerna har för att bidra till att miljökvalitetsnormerna följs samt eventuella brister som identifierats i dem. Möjligheten att ta fram nationella åtgärdsplaner i syfte att rapportera till EU och visa på det samlade åtgärdsarbete som görs i Sverige ska också undersökas. I uppdraget ska Naturvårdsverket även föreslå hur regelverket för kontroll av luftkvalitet (mätning, beräkning och objektiv skattning) kan förbättras samt undersöka möjligheten att stärka kopplingen till miljömålsarbetet.

Regeringsuppdraget har initierats till följd av brister i systemet som identifierats av miljömålsberedningen (se SOU 2016:47), regeringen (se Skr. 2017/18:230) samt av EU-kommissionen i pågående överträdelseärenden mot Sverige. Statskontoret har fått ett parallellt uppdrag med fokus på systemets utformning (M2019/00649/KI). Båda regeringsuppdragen ska redovisas den 28 februari 2020.

Naturvårdsverket och Statskontoret kommer i augusti-september att besöka fem kommuner i landet (Linköping, Stockholm, Malmö, Göteborg och Skellefteå) för att diskutera styrkor och svagheter i systemet med åtgärdsprogram och tillsammans försöka identifiera och analysera olika förbättringsförslag.

Regeringsuppdrag Kartläggning och analys av utsläpp från vedeldning

Naturvårdsverket överlämnade redovisningen av regeringsuppdraget om vedeldning till regeringen den 28 mars 2019.

www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2019/Kartlaggning-och-analys-av-utslapp-fran-vedeldning/

Redovisningen innehöll förutom kartläggning av halterna av bens(a)pyren även förslag till etappmål och styrmedel inom miljömålssystemet. Det föreslagna etappmålets lydelse

är:

"Till år 2027 ska samtliga vedeldade pannor som används som primär värmekälla inom tätort uppfylla kraven enligt BBR 1998 och vara utrustade med ackumulatortank."

Rapporten är nu ute på remiss, med sista datum för yttrande den 30 september.

www.regeringen.se/remisser/2019/06/remiss-om-naturvardsverkets-rapport-kartlaggning-och-analys-av-utslapp-fran-vedeldning/

Vägledning

En viktig uppgift för Naturvårdsverket är att vägleda kommunerna i arbetet med miljökvalitetsnormerna. Handboken kompletteras av våra stödfunktioner (reflaben och datavärden).

[Luftguiden Handbok 2019:1](#) – Naturvårdsverkets vägledning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft

[Särskild vägledning för inledande kartläggning och objektiv skattning](#) – Vid framtagande av inledande kartläggning eller objektiv skattning

[Referenslaboratoriet för tätortsluft – mätningar](#) som kan hjälpa till med frågor om kvalitetssäkring, val av mätmetod/mätinstrument etc.

[Referenslaboratoriet för tätortsluft – modeller](#) som är en stödfunktion vid frågor om modellering av luftkvalitet.

[Datavärdskap Luft](#) – Datavärden ansvarar för mottagande, lagring och tillgängliggörande av luftdata från kommunerna samt rapportering av dessa till EU.

Projektplatsen – På www.projektplatsen.se har vi två samarbetsytor ("Kontroll av MKN luft" och "Åtgärdsprogram – luft") där vi informerar om nyheter, bjuder in till dialog osv. Vid intresse av att få tillgång till detta, kontakta MKN-luft@naturvardsverket.se.

Kontakta oss

Kontakta oss gärna om ni har frågor: MKN-luft@naturvardsverket.se

Besök även gärna våra webbsidor:

www.naturvardsverket.se/luft (samlingssida för Naturvårdsverkets webbsidor om luft)

www.naturvardsverket.se/mknluft (om miljökvalitetsnormer för utomhusluft)

www.naturvardsverket.se/programomradeluft (om nationella luftövervakningen)

20 juni 2019